

Przestępcze wykorzystanie dokumentów

Funkcje (role) dokumentów z punktu widzenia praktyki kryminalistycznej

- 1. Obiekt przestępstwa** (przedmiot zamachu przestępczego); zamach skierowany przeciwko dokumentowi
- 2. „Narzędzie” przestępstwa**; dokument może być wykorzystany jako środek lub sposób popełnienia wielu przestępstw, zwłaszcza gospodarczych
- 3. Dowód popełnienia przestępstwa**; dokumenty znalezione przy osobie mogą dowodzić, iż uprawia ona działalność przestępczą, mogą być w późniejszym czasie wykorzystane jako środki dowodowe
- 4. Środek maskowania (kamuflowania, zatajania) przestępstwa**; np. faktura wystawiona jako dowód (fikcyjnej) sprzedaży w celu zamaskowania przemytniczego pochodzenia danego towaru
- 5. Podstawa identyfikacji wykonawcy danego dokumentu**, np. na podstawie obrazu pisma ręcznego lub maszynowego można ustalić, że dana faktura została sporządzona przez kupującego a nie przez sprzedającego

Przykładowe cele przestępczego wykorzystania fałszywego/sfałszowanego dowodu osobistego

1. Założenie fikcyjnej firmy i dokonywanie wyłudzeń towarów
  2. Wyłudzenie kredytów bankowych
  3. Założenie konta osobistego
  4. Wyrobienie na podstawie DO innych dokumentów np. paszportu, prawa jazdy
  5. Wyłudzenia ogłoszeniowe (oszust pośrednikiem)
  6. Popełnienie bigamii
  7. Wyłudzenie towarów przy ratałnym systemie sprzedaży
  8. Tworzenie wysokiego debetu na koncie założonym na podstawie fałszywego dowodu
  9. Legitymowanie się fałszywym dowodem w przypadkach kontroli (np. sprawdzanie tożsamości)
- itd.

DOKUMENTY POTWIERDZAJĄCE TOŻSAMOŚĆ

- DOWODY OSOBISTE

Dowód osobisty wydawany jest przez właściwy organ gminy (wójt, burmistrz lub prezydent miasta) ze względu na miejsce pobytu stałego osoby ubiegającej się o wydanie w/w dokumentu a w razie braku takiego miejsca - według ostatniego miejsca pobytu stałego tej osoby.

Tymczasowy dowód osobisty - od 1 stycznia 2001 r. tymczasowe dowody osobiste nie są już wydawane; wydane przed 1 stycznia 2001 r. straciły ważność wraz z upływem terminów w nich określonych.

Zaświadczenie o utracie dowodu osobistego - wydawane, gdy osoba utraciła dowód osobisty przez najbliższy organ gminy. Poświadczenie ważne jest do czasu wydania nowego dokumentu.

W chwili obecnej w obiegu powinny znajdować się jeden typ dowodów osobistych z dwoma rodzajami zabezpieczeń: emisji 2001r. i zmodernizowany w 2013r.

DOKUMENTY POTWIERDZAJĄCE TOŻSAMOŚĆ

- DOWODY OSOBISTE

Szczegółowe zasady dotyczące dowodów osobistych określa Ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych z późniejszymi zmianami (Dz. U. 1974 Nr 14 poz. 85 z późn.zm.)

Dowód osobisty - obowiązany jest posiadać obywatel polski zamieszkały w RP od: ukończenia 18 roku życia z ważnością na 10 lat, ukończenia 15 roku życia, jeżeli pozostaje w stosunku pracy lub nie zamieszkuje wspólnie z osobami, pod których władzą rodzicielską lub opieką się znajduje albo nie pozostaje pod władzą rodzicielską lub opieką z ważnością na 5 lat.

Osoba będąca obywatelem polskim ma prawo posiadać dowód osobisty od 13 roku życia. Dowód osobisty wydany osobie, która ukończyła 65 rok życia, jest ważny na czas nieoznaczony, jeżeli osoba ta zwróciła się o wydanie dowodu osobistego z takim terminem ważności.

DOKUMENTY POTWIERDZAJĄCE TOŻSAMOŚĆ

Rejestr PESEL Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności.

Prowadzony od 1979 roku przez organy państwa na mocy ustawy z dnia 10.04.1974r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

Rejestr Dowodów Osobistych RDO

W Rejestrze Dowodów Osobistych gromadzi się:

- 1) dane, o których mowa w art. 28 pkt 1–7 (dane z formularza o wydanie DO)
- 2) fotografię, o której mowa w art. 29;
- 3) dane dotyczące wniosku o wydanie dowodu osobistego:
  - a) numer wniosku,
  - b) datę złożenia wniosku,
  - c) oznaczenie organu wydającego dowód osobisty,
  - d) status wniosku,
  - e) dane o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania: datę pozostawienia wniosku bez rozpoznania, oznaczenie organu pozostawiającego wniosek bez rozpoznania oraz przyczynę pozostawienia wniosku bez rozpoznania;
- 4) dane dotyczące dowodu osobistego:
  - a) serię i numer dowodu osobistego,
  - b) datę ważności,

Rejestr Dowodów Osobistych

c) oznaczenie organu wydającego dowód osobisty,

d) status dowodu osobistego:

– datę wydania,

– datę przekazania do organu gminy,

– datę przyjęcia w organie gminy,

– datę odbioru przez obywatela,

– datę unieważnienia,

– przyczynę unieważnienia,

– oznaczenie organu unieważniającego,

– datę przekazania danych o unieważnieniu do Systemu Informacyjnego Schengen,

e) przyczynę wydania dowodu osobistego,

f) numer i datę wydania decyzji, o której mowa w art. 32, oraz oznaczenie organu wydającego decyzję,

g) numer i datę wydania decyzji, o której mowa w art. 52, oraz oznaczenie organu wydającego decyzję;

5) (uchylony);

6) dane dotyczące utraconych i błędnie spersonalizowanych blankietów dowodów osobistych:

a) serię i numer blankietu,

b) przyczynę wybrakowania blankietu,

c) datę wybrakowania blankietu,

- d) przyczynę utraty blankietu,
- e) datę utraty blankietu,
- f) datę zgłoszenia do Systemu Informacyjnego Schengen;
- 7) dane zawarte w ogólnokrajowej ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych dotyczące dowodów osobistych wydanych na podstawie wniosków złożonych od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2014 r.;
- 8) dane o dowodach osobistych wydanych przed dniem 1 stycznia 2001 r., zawarte dotychczas w rejestrze PESEL.

USTAWA z dnia 6 sierpnia 2010 r.

dowodach osobistych

(Dz.U.2010 nr.167 poz.1131)

....

Art. 93. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2013 r.

Art. 93. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r.

.... Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2015r.

Art. 12. Warstwa graficzna dowodu osobistego zawiera:

1) dane dotyczące osoby:

- a) nazwisko,
- b) imię (imiona),
- c) nazwisko rodowe,
- d) imiona rodziców,
- e) datę i miejsce urodzenia,
- f) płeć,
- g) wizerunek twarzy,
- h) numer PESEL,
- i) obywatelstwo;

2) dane dotyczące dowodu osobistego:

- a) serię i numer dowodu osobistego,
- b) datę wydania,
- c) datę ważności,
- d) oznaczenie organu wydającego dowód osobisty.

Uwaga art.13 i nast. uchylone !

Art. 13. 1. Warstwa elektroniczna dowodu osobistego zawiera:

- 1) dane zamieszczone w warstwie graficznej dowodu osobistego zapisane w formie elektronicznej wraz z danymi je uwierzytelniającymi;
  - 2) dane służące do składania informacji uwierzytelniającej weryfikowanej za pomocą certyfikatu dowodu osobistego;
  - 3) przestrzeń umożliwiającą zamieszczenie certyfikatu podpisu osobistego wraz z danymi służącymi do składania podpisu osobistego;
  - 4) przestrzeń umożliwiającą zamieszczenie certyfikatu kwalifikowanego wraz z danymi służącymi do składania bezpiecznego podpisu elektronicznego na podstawie ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym;
  - 5) przestrzeń na zamieszczenie danych lub aplikacji służących do wykorzystania dowodu osobistego jako karty ubezpieczenia zdrowotnego w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.).
2. Warstwa elektroniczna dowodu osobistego może zawierać dane i aplikacje inne niż określone w ust. 1, jeżeli przewidują to przepisy innej ustawy.

**H.Kołecki, Techniczno-kryminalistyczne badania
autentyczności dokumentów publicznych, Poznań 2002**

Człowiek i Dokumenty, PWPW S.A.

www.pwpw.pl

www.csp.edu.pl

Journal of Documents and Identity, Keesing

**Ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych z dnia
10.04.1974 (Dz.U.1974 nr 14 poz.85)**

**Ustawa o dowodach osobistych z dnia 6.08.2010r. (Dz.U.2010
nr 167 poz.1167)**

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, www.msw.gov.pl